

CTENÉ DÁMY A PÁNI, VÁŽENÍ HOSTIA, MILÁ MLÁDEŽ!

Pri príležitosti 98. výročia úmrtia generála Milana Rastislava Štefánika chcel by som sa Vám prihovoriť za Mesto Spišské Vlachy, ktoré patrí k najmenším slovenským mestám a je samozrejmom súčasťou spišských miest. Jeho bohatú históriu a tradície dokumentuje množstvo osobností, ktoré Spišské Vlachy preslávili. Zaraďujeme k nim aj Milana Rastislava Štefánika.

M. R. Štefánik sa narodil v rodine evanjelického farára v Košariskách na západnom Slovensku v krásnom Podbradlianskom kraji. Je jednou z najväčších osobností Slovenska v 20. storočí. Rodina z neho vychovala človeka nevšednej lásky, vôle a geniálneho ducha. Svojich najbližších miloval z celej hĺbky svojho srdca. Dokazuje to bohatá korešpondencia, archívne pramene i ústne tradované spomienky na jeho osobné činy.

Región Spiš, v ktorom žijeme, má tú zvláštnosť, že okrem Štefánikových dvoch historicky preukázaných pobytov v Spišských Vlachoch z rokov 1907 a 1913 sa s ním spája život i pôsobenie viacerých jeho príbuzných. V Spišských Vlachoch, podobne ako v Kežmarku, Levoči a Spišskej Novej Vsi, nachádzame pečať činnosti jeho najbližšej rodiny. Štefánika so Spišom spája tiež spišskopodhradský travertín a talianska kamenárska rodina Miglieriniovcov, ktoré sa neodlučiteľne viažu k výstavbe monumentálnej mohyly na Bradle.

Som rád, že pred 110-timi rokmi, pobudol práve v našom meste, kde žila jeho sestra Oľga Ľudovíta s manželom – učiteľom Eugenom Hajtšom, rodákom zo Spišskej Novej Vsi a ich štyrmi dcérami. Práve Spišské Vlachy sa pre dve z nich stali rodiskom. Oľga Ľudovíta Hajtšová a jej rodina boli príbuznými, ktorým Štefánik v listoch a krátkych kartočkách adresoval do vtedajších „Szepeš Olaší“ svoje pozdravy a sprostredkoval nám tak vzácne informácie zo svojich ciest. Často v nich otváral aj svoje vnútro. Dokazujú jeho talent svetobežníka, vedca, ktorý popri svojej výskumnej činnosti nezabúdal na svojich najbližších. Jeho prorocké slová z roku 1913: „*Pracujem teraz na veľkom diele, všetkým bude dobre na Slovensku*“, vytesané do pamätnej tabule nachádzajúcej sa v blízkosti spišskovlašskej radnice, dokazujú, že vedec, politik, diplomat, generál Štefánik bol presvedčený o tom, že Slováci budú raz prechádzať dejinami ako slobodný národ. Štefánik svojím bytím prezentoval doma i v zahraničí záujmy malého slovenského národa žijúceho v srdci Európy. Stal sa symbolom bojovníka

vyznačujúceho sa politickou predvídavosťou, otvorenosťou a nezávislým duchom.

Vážení prítomní!

Na Slovensku je veľa miest a mestečiek, do ktorých Štefánikova noha nikdy nevkročila. Napriek tomu si ho obyvatelia pripomínajú, stavajú mu sochy, umelci píšu o ňom verše, premenujú sa školy. On a jeho osud dodnes oslovuje vedcov, filozofov, vojakov, štátnikov i diplomatov pre nadčasovosť jeho činov.

Osobná prítomnosť generála Milana Rastislava Štefánika na Spiši, robí z nášho regiónu výnimočné územie a podčiarkuje význam Spiša z pohľadu zachovania a sprítomňovania Štefánikovho odkazu. Zaväzuje nás a budúce generácie, aby sme sa k nemu hlásili, ako symbolu slobody, inšpiratívneho vzoru pre našu mladú generáciu.

Ďakujem Vám za pozornosť.

Ľubomír Fifik, primátor Mesta Spišské Vlachy, 4.máj 2017.